

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj-29/2008/319.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa az [...] által képviselt [...], a [...] Ügyvédi Iroda által képviselt [...], a [...] Ügyvédi Iroda által képviselt [...], a [...] Ügyvédi Iroda által képviselt [...], a [...] Ügyvédi Iroda által képviselt [...], a [...] Ügyvédi Iroda által képviselt [...], a [...] Ügyvédi Iroda által képviselt [...] és a [...] eljárás alá vont ügyfél ellen a gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának feltételezett megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban [...] által a Vj-29/2008/255. számú, eljárási bírságot kiszabó végzéssel szemben előterjesztett jogorvoslati kérelemre – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

v é g z é s t.

A Versenytanács a [...] **-vel** szemben 1.000.000 Ft (egymillió forint) eljárási bírságot kiszabó Vj-29/2008/255. számú végzést megváltoztatja, akként, hogy a bírság mértékét 500.000. Ft-ra (Ötszázezer forintra) csökkenti.

E végzés ellen annak közlésétől számított nyolc napon belül a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó, de a Fővárosi Bírósághoz címzett jogorvoslati kérelemnek van helye.

Indokolás

I. Előzmények

1. A Gazdasági Versenyhivatal – hivatalból – versenyfelügyeleti eljárást indított az eljárás alá vontak ellen, mivel felmerült a gyanúja annak, hogy felosztják a piacot. Az eljárást később kiterjesztették annak vizsgálatára, hogy egyeztettek-e árakat az eljárás alá vontak.

2. Az árkartell gyanúját – többek között – [...] 2006. július 11-i és 2006. augusztus 3-i e-mail üzenetei alapozzák meg. A Gazdasági Versenyhivatal birtokába előbb a 2006. augusztus 3-i e-mail került. Az e-mailnek az „alanyi mentes taxivállalkozók havi többletkiadásai”-ról szóló részében az alábbi oszlopok találhatóak „változtatásra kényszerítő tételek”, „eddig Ft/km” értékek, „2006. szeptember után Ft/km”, és a „növekedés %-ban” oszlop. Az e-mail második részében különböző km díjakra számított „nettó összeg”, majd „növelés összege” valamint az „emelés utáni (nettó)” megjelölésű oszlopok alatt sorakoznak az értékek. A

rovatokban feltüntetett kilométer díjak magyarázataként első meghallgatásán [...] nem tudott egyértelmű választ adni. [...] két lehetséges célt említett: az egyik szerint a repülőtéri tenderre, a másik szerint a hatósági árakhoz készültek a számítások. A vizsgálók rendelkezésére álló akkori adatok alapján nem volt egyértelműen kizárható egyik magyarázat sem. A vizsgálat során később beszerzett adatokból azonban kiderült, hogy a repülőtéri tender már az e-mail elküldését megelőzően lezárult, 2006 évben pedig eljárás alá vontak nem nyújtottak be kérelmet a hatósági ár emelése érdekében. Előkerült továbbá a [...] által 2006. július 11-én elküldött e-mail, amelyben az elküldés idején „jelenlegi” értékek és a „2006. szeptember 1.-e után 5 % emelést belekalkulálva”, továbbá a „2006. szeptember 1.-e után 10 % emelést belekalkulálva” rovatokba csoportosított árak szerepeltek. A [...] korábbi nyilatkozatban adott válasznak ellentmondó adatok, továbbá az újabb e-mail indokolták [...] ismételt meghallgatását.

3. 2008. november 4-én került sor [...] ismételt meghallgatásra. Az erről készített jegyzőkönyv a Vj-29/2008/248. sorszámmon található.

II.

Az eljárási bírságot kiszabó végzés

4. A Gazdasági Versenyhivatal 2008. november 5-én kelt Vj-29/2008/255. számú végzésével 1.000.000 Ft eljárási bírságot szabott ki. A végzés indokolása szerint: „A meghallgatás során több alkalommal felhívta a vizsgáló [...] figyelmét a jóhiszemű eljárás követelményére, mivel az ügyfél az írásbeli bizonyítékokra nyilatkozva többször a leírtaknak nyilvánvalóan ellentmondóan nyilatkozott. Ezt a tényt a vizsgáló a meghallgatás során a meghallgatott [...]ral is közölte.

Ennek hatására [...] meghatalmazott jogi képviselő azt nyilatkozta, hogy a vizsgáló megsértette kijelentésével az ügyfele személyiségi jogait, ezért az ügyfél pszichikai állapota folytán nem képes további nyilatkozatot tenni.

Ezt követően a Kartell Iroda további két vizsgálója részvételével a meghallgatást vezető vizsgáló ismételten felhívta az ügyfelet nyilatkozattételre, tájékoztatva egyúttal az eljárási bírság kiszabásának lehetőségéről.

Ennek hatására [...] kijelentette, hogy ügyfele továbbra sem képes nyilatkozatot tenni pszichikai állapota miatt. Emellett a jegyzőkönyv elolvasása nélkül kijelentette, hogy a jegyzőkönyvet nem írják alá, mert az valótlanságokat tartalmaz.

Miután a jegyzőkönyvet átolvasták, [...] kijelentette, hogy a jegyzőkönyv tartalma nem felel meg a valóságnak, és azt továbbra sem írják alá, bár közelebbről nem tudták megindokolni, hogy konkrétan mire alapozza ezt a kijelentést. Ezt [...] kézzel rögzítette a jegyzőkönyvre.”

5. A nyilatkozat megtagadásának következményeit a végzés indokolása az alábbiak szerint rögzíti: „[...] a rendelkezésre álló adatok alapján a vizsgálat egyik irányát képező, a vállalkozások összehangolt 2006. évi tarifa emelésére vonatkozó írásbeli bizonyíték szerzője. Ennél fogva [...] meghallgatása nélkül a tényállás megfelelően nem tisztázható. [...] a nyilatkozat tételét minden alap nélkül tagadta meg.

A [...] képviselőinek a meghallgatást meghiúsító magatartása folytán [...] meghallgatását újra meg kell tartani. Ez szükségszerűen kihat a versenyfelügyeleti eljárás határidejének alakulására.

Az eljárás alá vont vállalkozás fent leírt magatartása a tényállás felderítésének megnehezítését célozta, illetve új meghallgatási időpont kitűzését teszi szükségessé.

A vizsgálat álláspontja szerint az ügyfél képviselőinek fent leírt rosszhiszemű magatartása szándékosan a meghallgatás elhalasztására, meghiúsítására, ezzel az eljárás elhúzására irányult.”

III. A jogorvoslati kérelem

6. A [...] a Gazdasági Versenyhivatal 2008. november 5-én kelt Vj-29/2008/255. számú végzésével szemben 2008. november 11-i keltezésű jogorvoslati kérelemmel élt, amely 2008. november 13-án érkezett a Gazdasági Versenyhivatalba.

7. Az eljárás alá vont vállalkozás a jogorvoslati kérelmében az alábbi állításokat tette:
- a) A meghallgatás során a kérdések olyan tárgyakat érintettek, amelyekre [...] Úr már korábban érdemi választ adott.
 - b) [...] Úr előadására reagálva [...] vizsgáló magából teljesen kikelve az alábbiakat mondta igen emelt hangon: „Maga teljesen hülyének néz engem?”
 - c) [...] Úr a hangnemtől, a közlés módjától, attól, hogy az eljáró hatóság tagja vele szemben ilyen hangnemet használ, teljesen megdöbben.
 - d) [...] ügyvédnek a helyiségbe lépő újabb vizsgálóhoz címzett azon kérdésére, hogy „Kit tisztelhetek az úrban?”, [...] vizsgáló rendkívül pökhendien és arrogánsan válaszolt.
 - e) [...] Úr – aki hosszabb ideje vérnyomásproblémákkal küzd – a fentiektől olyan állapotba került, hogy keze remegni kezdett, gyógyszerre volt szüksége.
 - f) Ennek ellenére [...] vizsgáló nyomást kívánt rá gyakorolni annak érdekében, hogy válaszoljon további kérdésekre.
 - g) [...] ügyvéd rámutatott arra, hogy [...] rosszullete okán fizikailag nem képes válaszolni.
 - h) [...] vizsgáló bírsággal fenyegette, és fennhangon felszólította az előző évi árbevétel egy napon belüli közlésére a bírság összegének megállapításához
 - i) Mivel [...] Úr a fentiek miatt nem tudott válaszolni, a jelenlevő vizsgálók a már elkészült jegyzőkönyv újrafogalmazásával kezdtek foglalkozni.
 - j) [...] Úr a jegyzőkönyvet nem írta alá, mivel az nem a valóságot tartalmazza.
 - k) [...] Úr „hazament, majd rosszul lett és az ügyeletes orvosnak kellett ellátnia sürgősségi intézkedéssel, aki betegállományba helyezte. (Erre vonatkozóan orvosi igazolást csatoltak.)

8. Az előzőekben röviden összefoglalt érvekre tekintettel a jogorvoslati kérelem indítványozza a Vj-29/2008/255. számú végzés „megsemmisítését”.

IV. Jogi háttér

9. A Tpv. 61. § (1) bekezdése alapján az ügyféllel és az eljárás egyéb résztvevőjével, illetve a tényállás során közreműködésre kötelezett személlyel szemben eljárási bírság szabható ki, ha az eljárás során olyan cselekményt végez, vagy olyan magatartást tanúsít, amely az eljárás elhúzására, a valós tényállás feltárásának megghiúsítására irányul vagy azt eredményezi.

10. A Tpv. 61. § (3) bekezdése szerint a kiszabott eljárási bírság legkisebb összege 50 ezer Ft, legmagasabb összege a vállalkozás esetében az előző üzleti évben elért nettó árbevételének egy százaléka, a vállalkozásnak nem minősülő természetes személy esetében 500 ezer Ft.

Eljárási kötelezettség teljesítésére megadott határidő túllépése esetén az eljárási bírság napi összege vállalkozás esetében legfeljebb az előző üzleti évben elért nettó árbevétel egy napra jutó összegének egy százaléka. Az eljárási bírságot kiszabó végzés ellen külön jogorvoslatnak van helye, a kérelemnek a végrehajtásra halasztó hatálya van.

V.

A Versenytanács döntése

Az eljárási bírság jogalapja

11. Az eljáró versenytanács rögzíti, hogy nem látta elfogadhatónak az alábbi érveket:

- ad 7a) A 2. pontban írtakra figyelemmel [...] 2008. november 4-i, ismételt meghallgatását a 2006. augusztus 26-át követően a GVH tudomására jutott új adatok és dokumentumok tették indokolttá, ráadásul korábbi meghallgatásán nem tudott egyértelmű választ adni a 2006. augusztusi e-mailben szereplő árak funkciójáról.
- ad 7b) [...] elismerte, hogy a júliusi 11-i e-mailhez csatolt táblázat „lényegében azonos” az augusztus 3-án elküldött táblázattal. Korábban belátta, hogy az augusztusi e-mail nem kapcsolódhatott a repülőtéri tenderhez. E körülmények fényében nem meggyőző az az állítása, hogy a július 11-i e-mailhez csatolt táblázat „feltehetően a reptéri tenderhez készült”. Megjegyzi továbbá az eljáró versenytanács, hogy a repülő téri tenderre nem km díjakkal, hanem transzfer árakkal lehetett pályázni, és a tender alapján a 2006. júliusi benyújtású tender szempontjából a 2006. szeptember 1. utáni árak aligha bírtak jelentőséggel.
Az eljáró versenytanács megítélése szerint ilyen helyzetben fel kell hívni a nyilatkozó fél figyelmét az általa tett kijelentések közötti ellentmondásra.
- Ad c) Nem képezi jelen eljárás tárgyát [...] vizsgáló kérdésének hangneme, amely „megdöbbenést” esetleg okozhatott, de - az előzmények fényében - nem szolgálhat indokul arra, hogy [...] semmilyen magyarázattal ne szolgáljon – a vizsgáló szemében valószínű látszó – ellentét feloldására.
- Ad d) A jogi képviselő és a szobába belépő újabb vizsgáló bemutatkozásának hangneme ugyancsak nem indokolhatja a kartell felderítése érdekében feltett kérdésre adandó válasz megadását.
- Ad e) A jogorvoslati kérelemben szereplő események időbeni sorrendje alapján az eljáró versenytanács azt állapíthatta meg, hogy az eljárás alá vont sem állítja, hogy a d) pontban rögzített – irreleváns – eseményt megelőzően [...] olyan helyzetben lett volna, amely megakadályozta őt abban, hogy nyilatkozatának ellentmondásairól valamilyen magyarázattal szolgáljon. A bemutatkozásokat követően beálló helyzet – [...] „keze remegni kezdett, gyógyszerre volt szüksége” – sem ítéhető a nyilatkozat megtételére alkalmatlan állapotnak. A jogorvoslati kérelemben nem szerepel, hogy szünetet, vagy egy pohár vizet kértek volna, esetleg orvost kellett volna hívni [...]hoz. Sem [...], sem a kíséretében jelen lévő két ügyvéd nem kérte a meghallgatásnak egy másik időpontban való folytatását, nem ajánlották fel, hogy másnap visszajönnék.
- Ad f) és h) Az viszont megállapítható, hogy a vizsgálók változatlanul várták az ellentmondás feloldását, és ismételten tájékoztatást adtak a nyilatkozat megtagadásának jogkövetkezményéről.
- Ad g) Nem látja az eljáró versenytanács bizonyítottnak [...] rosszulletére vonatkozó ügyvédi előadást, különösen azt nem, hogy [...] fizikailag ne lett volna képes kérdésekre válaszolni.
- Ad k) Felhívja a figyelmet az eljáró versenytanács arra, hogy maga a jogorvoslati kérelem fogalmaz úgy, hogy [...] Úr azt követően lett rosszul, hogy hazament („hazament, majd rosszul lett”).

12. A versenytanács két – egymásnak ellentmondó tartalmú – dokumentum közül azért igyekezett a jogorvoslati kérelemben foglalt leírás alapján megítélni az eseményeket, mivel a jegyzőkönyvet [...] nem írta alá, így mind a mai napig nem ismert, hogy az abban rögzített események közül mit fogad el és mit vitat.

13. A Ket. 6. §-a alapján az ügyfél köteles jóhiszeműen eljárni, magatartása nem irányulhat a hatóság megtévesztésére vagy a döntéshozatal indokolatlan késleltetésére. A Gazdasági Versenyhivatal eljáró munkatársai kifejezetten felhívták az ügyfél figyelmét ezen kötelezettségére és a kötelezettség elmulasztásának vagy nem megfelelő teljesítésének jogkövetkezményeire.

14. A Vj-29/2008/255. sz. végzés indokolása részben a magatartás negatív eredményére, részben annak célzatos jellegére tekintettel látta indokoltnak a bírság kiszabását.

- Az ügyfél magatartásának negatív eredményeként a bírságot kiszabó végzés indokolása az alábbiakat rögzíti: „az eljárás alá vont vállalkozás magatartása új meghallgatási időpont kitűzését teszi szükségessé”.
- Az indokolás szerint „az eljárás alá vont vállalkozás magatartása a tényállás felderítésének megnehezítését célozta”, illetőleg „az ügyfél képviselőinek magatartása szándékosan a meghallgatás elhalasztására, meghúzására, ezzel az eljárás elhúzására irányult”.

15. Az eljáró versenytanács is megállapíthatónak látja, hogy az ügyfél alapos ok nélkül tagadta meg az adatszolgáltatási kötelezettségének a teljesítését. A kért információk nélkülözhetetlenek a tényállás feltárásához és a megalapozott döntéshozatalhoz. [...]t ismételt nyilatkozattételre idézték (amelyen egészségügyi okból nem tudott megjelenni). Az eljáró versenytanács mindezek alapján megállapítja, hogy a bírságot kiszabó végzés indokolásának „az eljárás alá vont vállalkozás magatartása új meghallgatási időpont kitűzését teszi szükségessé” fordulata megfelel a valóságnak, az ügyfél magatartása az eljárás és a valós tényállás feltárásának elhúzódását eredményezte.

16. A magatartás célzatosságára – elismerő nyilatkozat hiányában - csak külső körülményekből lehet következtetni. Ezek a külvilág számára észlelhető körülmények természetesen nem kell, hogy önmagukban jogsértőnek minősüljenek, és az sem szükséges, hogy azok miatt egyenként szankció alkalmazására kerüljön sor. Különálló, egyenként jogszerűnek minősülő magatartásokból is kialakulhat egy kép, amely az érintett személy általános hozzáállását mutatja. A döntő szempont természetesen az adott szituációban tanúsított viselkedés, amit erősíthetnek, vagy gyengíthetnek a magatartást közvetlenül követően és a korábban tanúsított magatartások.

A versenytanács [...] magatartásait áttekintve elsőként azt a magatartást értékelte, hogy 2008. november 4-i meghallgatásán feltett kérdésekre nem adott választ (a pont). E magatartás megítéléséhez adalékként értékelte [...] egy későbbi (b pont) és néhány korábbi magatartását (c pont) is.

- a) Az eljáró versenytanácsnak azt kellett eldönteni, hogy a válasz megtagadásának az volt-e a célja, hogy a tényállás felderítését megnehezítse, elérje a meghallgatás elhalasztását, s ezzel az eljárás elhúzását, vagy más oka volt annak, hogy [...] nem válaszolt a vizsgálói kérdésekre. A versenytanács nem látja bizonyítottnak azt, hogy [...] válaszára képtelen helyzetben lett volna. A jogorvoslati kérelem szerint nem is maga [...], hanem [...] ügyvéd (a jegyzőkönyv szerint [...] ügyvéd) jelentette ki, hogy „[...] rosszullete okán fizikailag nem képes válaszolni”. A körülmények arra utalnak, hogy az eljáró ügyvéd megragadta a kínáló lehetőséget arra, hogy úgy zárhassa le a meghallgatást, hogy ügyfelének ne kelljen feloldani a korábbi nyilatkozataiban

rejlő ellentmondást, és ne kelljen a nyilatkozattételt megtagadnia, amelyre a Ket. 51. § (1) bekezdése alapján már korábban is lehetősége lett volna. Egy a hatósággal együttműködő személy, és annak együttműködési szándékot mutató jogi képviselője szünet elrendelését, rosszabb esetben új időpont kitűzését kérte volna a meghallgatásra. Ilyen kérelmet sem [...], sem jogi képviselői nem terjesztettek elő. A szünethez hasonló helyzetre pedig két ízben is sor került, első alkalommal – a jegyzőkönyv szerint - 10.45 és 10.55 között, amikor [...] vizsgáló elment, hogy két vizsgáló kollégájával térjen vissza, másodszer pedig azalatt, hogy „a jelenlevő vizsgálók a már elkészült jegyzőkönyv újrafogalmazásával kezdtek foglalkozni” (vö. 7) i) pont). Ez a tevékenység időt adott [...] számára, hiszen a jegyzőkönyv lezárására 11.23-kor került sor. A jogorvoslati kérelemben egy szó sem esik arról, hogy [...] még akkor is válaszadásra képtelen állapotban lett volna, amikor a vizsgálók a jegyzőkönyvet lezárták. Az eljáró versenytanács azonban ismételten felhívja a figyelmet arra, hogy a jogorvoslati kérelem szerint [...] Úr „hazament, majd rosszul lett”, amely kijelentés önmagában cáfolja azt, hogy a nyilatkozattétel megtagadására [...]nak a válaszadásra alkalmatlan állapotban léte miatt került volna sor. A jogorvoslati kérelem szerinti magyarázat tehát kizárható, így a magatartásnak a bírságot kiszabó végzésben megállapított célzatossága bizonyítottan tekinthető.

- b) A versenytanács a magatartás célzatosságának megítéléséhez adalékként értékelte [...]nak azt a későbbi magatartását is, hogy a jegyzőkönyvet nem írta alá. Az aláírást [...] anélkül tagadta meg, hogy rámutatott volna arra (azokra) a rész(ek)re, amelyek megítélése szerint nem a valóságot tartalmazza(ák).
- c) A versenytanács a magatartás célzatosságának megítéléséhez adalékként értékelte [...] alábbi korábbi magatartásait is:
 - A részére érkező idézésre 2008. július 30-i levelében [...] tájékoztatta a GVH-t, hogy „nem áll módomban az Önök által megjelölt időpontban ügyfélként megjelenni, tekintettel arra, hogy éves rendes szabadságolás alkalmából ezen időpontban nem tartózkodom Fővárosunkban.”
 - A vele egy épületben dolgozó [...]nak, [...]nak és [...]nak nem adta át a részükre a munkáltató címére postázott idézéseket, hanem visszaküldte azt a feladó GVH-nak.
 - [...] első meghallgatásán sem adott egyértelmű választ, és az általa felvetett mindkét lehetőség utóbb valótlannak bizonyult.

17. Az eljáró versenytanács megállapította, hogy [...] magatartása a Tpv. 61. § (1) bekezdésében rögzített mindkét fordulatot megvalósította, tekintettel arra, hogy a válaszadás megtagadása egyrészt az eljárás elhúzódását eredményezte, másrészt a valós tényállás feltárásának meghiúsítására irányult.

18. Az eljáró versenytanács azt is megállapította, hogy a Ket. 51. § (7) bekezdésében előírt módon az ügyfelet meghallgatása előtt a szükséges tájékoztatással ellátták, jogaira és kötelezettségeire figyelmeztették, sőt a tájékoztatást a meghallgatás során megismételték. Ezzel kapcsolatos kifogást a jogorvoslati kérelem sem tartalmazott.

Az eljárási bírság mértéke

19. Az ügyfél árbevételi adatai alapján megállapítható, hogy a kiszabott 1.000.000,- Ft eljárási bírság nem haladta meg a Tpv. 61. § (3) bekezdése szerinti törvényi maximumot.

20. A törvényi maximumhoz közelítő bírságösszeget a végzésben foglaltak szerint az indokolta, hogy a [...] már korábban is az eljárás elhúzódását eredményező – a végzésben részletesen leírt – magatartást tanúsított. A versenytanács nem látta indokoltnak a bírságösszeg meghatározása során súlyosító körülményként figyelembe venni azt, hogy a [...] székhelyének címére postázott küldeményeket nem adták át azoknak a tanúként meghallgatandó személyeknek, akik részben a [...]. alkalmazottai voltak, részben a [...] -vel azonos címen működő azonos tulajdonú, a [...] -vel összefüggő tevékenységet végző másik társaság alkalmazásában álltak. E magatartás esetleg alapul szolgálhatott volna egy önálló szankció alkalmazására, de tény, hogy e magatartás miatt eljárási bírság kiszabására nem került sor. Az eljáró versenytanács megítélése szerint nem szolgálhat alapul egy maximum közeli bírság alkalmazására egy korábbi, akkor nem szankcionált olyan magatartás, amely a jelen eljárásban vizsgált magatartástól határozottan elkülönül.

21. A bírság mértékének megítélése során a versenytanács annak magas mértékét megalapozó tényezőként figyelemmel volt arra, hogy lényeges, mástól nem beszerezhető információ tekintetében került sor a válaszadás megtagadására.

22. A bírság mértékének megítélése során a versenytanács a magas mérték ellen szóló tényezőként figyelemmel volt a meghallgatás körülményeire, annak feszült légkörére.

23. Mindezek alapján az eljáró versenytanács úgy ítélte meg, hogy az ügyben első alkalommal kiszabásra kerülő eljárási bírságot a 20. pontban rögzített körülmények ellenére sem indokolt a maximálisához közel eső mértékben megállapítani, ezért mérsékelte azt a rendelkező rész szerint.

24. E végzés elleni jogorvoslati jogot a Tpv. 82. §-a biztosítja.

25. A Gazdasági Versenyhivatal hatásköre a Tpv. 45. §-án, illetékessége a Tpv. 46. §-án alapul. E rendelkezések értelmében a Gazdasági Versenyhivatal kizárólagos hatáskörrel rendelkezik minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik a bíróság (Tpv. 86. §) hatáskörébe, illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.

Budapest, 2008. december 5.

Dr. Miskolczi Bodnár Péter sk.
előadó versenytanács tag

Dr. Bodócsi András sk.
versenytanács tag

Dr. Zavodnyik József sk.
versenytanács tag